

ESTRUCTURA DE LA INFORMACIÓ PERIODÍSTICA

PROF.: Lluís Albert Chillón

1er. curs CODI 1008

I. TEMARI

1. PERIODISME ESCRIT I COMUNICACIÓ DE MASSES

- 1.1. Informació i comunicació.
- 1.2. La informació en les societats industrials avançades
 - 1.2.1. La indústria de la cultura i la indústria informativa. La informació, mercaderia ideològica i instrument de poder.
 - 1.2.2. Informació hegemònica i informació crítica-popular. Antonio Gramsci i el periodisme integral.
- 1.3. La informació i els mass-media: diferències estructurals, formals i funcionals.
 - 1.3.1. Agències de notícies
 - 1.3.2. Televisió
 - 1.3.3. Ràdio
 - 1.3.4. Premsa escrita.
 - 1.3.5. Altres mitjans: cinema, vídeo, còmics, etc.
 - 1.3.6. Els nous mitjans: La influència creixent de la telemàtica.
- 1.4. Especificitat del periodisme escrit: crítica, reflexió i interpretació. L'avenir de la premsa escrita.
- 1.5. El temps com a condicionant de la tasca informativa.
- 1.6. Hegemonia dels models i dels usos anglo-saxons sobre la premsa occidental.
 - 1.6.1. Els dogmes i mites de la premsa dominant d'inspiració anglo-saxona: objectivitat, neutralitat, independència, apoliticisme, imparcialitat.
- 1.7. Objectivitat i subjectivitat. Veracitat, versemblança i veritat. Deontologia professional.
 - 1.7.1. Dues tesis contraposades: la premsa com a mirall versus la premsa com a constructora de la realitat.
 - 1.7.2. Condicionaments que obren sobre el periodista.
 - 1.7.3. Censura explícita i tàcita. Auto-censura.
 - 1.7.4. Opinió i interpretació.

2. LA RECERCA DE LES NOTÍCIES

- 2.1. Concepte de notícia. Definicions.
 - 2.1.1. Criteris de definició de l'interès informatiu. Notícies dures i toves.

- 2.1.2. L'audiència de les notícies: audiència previsible, lector-model, auditori simbòlic. De com els diaris postulen els seus lectors.
 - 2.1.3. Hi ha *feed-back* a la premsa escrita?
- 2.2. L'obtenció de les notícies
- 2.2.1. Fonts informatives.
 - 2.2.2. Informacions de 1ª, 2ª o 3ª mà.
 - 2.2.3. Identificació i atribució. Anàlisi i interpretació de la informació. Verificació i contrast.
 - 2.2.4. Informació d'origen institucional.
 - 2.2.5. Informació d'agències.

3. LA CONSTRUCCIÓ DE LES NOTÍCIES

- 3.1. La notícia, mercaderia ideològica. Producció industrial de les notícies.
- 3.2. *Reporting, writing, editing.*
- 3.3. Notícia i informació.
- 3.4. Composició de la informació: llei de l'interès decreixent i piràmide invertida.
 - 3.4.1. Titolació: títols, avant-títols i sub-títols.
 - 3.4.2. Les 5 o 6 W's. Origen i funció. *Topoi.*
 - 3.4.3. El líd: definició i tipus.
 - 3.4.4. El pont, coll o *tie-in.*
 - 3.4.5. El cos. Informació substantiva i secundària. Síntesi i jerarquització.
 - 3.4.6. El paràgraf partit.
 - 3.4.7. Cites directes i indirectes. *Ledillos.* Transicions, paraules-clau, termes enfasitzats.
 - 3.4.8. Com es presenta la informació: correcció i lliurament dels originals.
- 3.5. Tipus d'informació: d'esdeveniment, d'acció, de cites. Cronològica, múltiple, espacial, etc.

4. ANATOMIA DEL DIARI

- 4.1. Periodicitat: diaris, setmanaris, altres periodicitats.
- 4.2. Models de diari: informatiu-interpretatiu, popular-sensacionalista, d'opinió. Models híbrids i models atípics.
 - 4.2.1. Diaris d'influència dominant.
 - 4.2.2. Diaris d'informació especialitzada.
- 4.3. Teoria dels gèneres periodístics.
 - 4.3.1. Gèneres informatius: informació, reportatge, entrevista, crònica.
 - 4.3.2. Gèneres d'opinió i gèneres interpretatius: editorial, article, columna, glosa, comentari, crítiques.
 - 4.3.3. Dominants de gènere.
 - 4.3.4. Sincretisme i hibridació dels gèneres.
 - 4.3.5. Una proposta alternativa de classificació dels textos periodístics: descriptius, narratius.

- argumentatiu.
- 4.4. Les seccions.
 - 4.4.1. El criteri geogràfic.
 - 4.4.2. El criteri temàtic.
- 4.5. Format i grafisme: paginació, concepció visual, capçaleres, titolars, disseny, il·lustracions.

5. NOUS PERIODISMES

- 5.1. Periodisme informatiu de creació i periodisme "literari".
- 5.2. Antecedents i actualitat del periodisme informatiu de creació.
 - 5.2.1. El *New Journalism* estatunidenc i la novel·la de no ficció.
 - 5.2.2. Alguns mestres d'abans: Daniel Defoe, Alessandro Manzoni, John Reed, John Dos Passos, George Orwell, Ernest Hemingway.
 - 5.2.3. La tradició del periodisme *literari* en castellà i en català: Mariano José de Larra, Azorín, González Ruano, Mesonero Romanos, Julio Camba, Gómez de la Serna, Corpus Barga, Eugeni D'Ors, Josep Pla, Ortega y Gasset, Gaziol, Joan Fuster, etc.
 - 5.2.4. Tres casos singulars: Oriana Fallaci, Günter Wallraff, Gabriel García Márquez.
 - 5.2.5. El *nou periodisme* espanyol: Maruja Torres, Rosa Montero, Manuel Vicent, Francisco Umbral, Manuel Vázquez Montalbán, Ricardo Cid Cañaveral, Víctor Márquez Reviriego, José Miguel Ullán, Cándido, Julio César Iglesias.

II. BIBLIOGRAFIA

a) específica:

- Martínez Albertos, José Luis: Curso general de redacción, Barcelona, Mitre, 1985.
- Warren, Carl. E.: Géneros periodísticos informativos, Barcelona, Mitre, 1979.
- Tuchman, Gays: La producción de la noticia, Barcelona, Gustavo Gili, 1983.
- Fontcuberta, Mar: Estructura de la noticia periodística, Barcelona, Mitre, 1981.
- Secanella, Petra María: El lid. fórmula inicial de la noticia, Barcelona, Mitre, 1981.
- Gómez Mompert, Josep Lluís: Los titulares en prensa, Barcelona, Mitre, 1981.
- Agnes, Yves i altres: Lira le journal, Paris, Editions P.P., Lobbies, 1979.
- Casanús, Josep Maria i Roig, Xavier: La prensa actual. Introducción als models de diari, Barcelona, Edicions 62, 1981.
- Bernal, Sebastià i Chillón, Lluís Albert: Periodismo informativo de creación, Barcelona, Mitre, 1985.
- Kayser, Jacques: El diario francés, Barcelona, Mitre, 1986.

b) complementària:

- El País: Libro de estilo, Madrid, PRISA, 1980.
- La Vanguardia: Libro de redacción, Barcelona, La Vanguardia-TISA, 1986.
- Agencia EFE: Manual de estilo, Madrid, Editorial Castalia, 1978.
- López de Zuazo Algar, Antonio: Diccionario del periodismo, Madrid, Pirámide, 1977.
- De Miguel, Amado: La perversión del lenguaje, Madrid, Espasa Calpe, 1986.
- Enzensberger, Hans Magnus: Elementos para una teoría de los medios de comunicación, Barcelona, Anagrama, 1977.
- Gramsci, Antonio: "Periodismo", cap. V de Cultura y literatura, Barcelona, Península, 1977.
- Vázquez Montalbán, Manuel: Historia y comunicación social, Madrid, Alianza Editorial, 1985.
- Vázquez Montalbán, Manuel: Informe sobre la información, Barcelona, Fontanella, 1975.
- Bustamante, Enrique: Los años de la información en España, Madrid, Akal Editor, 1982.
- Wolfe, Tom: El nuevo periodismo, Barcelona, Anagrama, 1986.
- Wolfe, Tom: Los años del desmadre: crónicas de los 70, Barcelona, Anagrama, 1979.
- Johnson, Michael L.: El nuevo periodismo, Buenos Aires, Troquel, 1975.
- Larra, Mariano José de: Artículos, Barcelona, Planeta, 1982.
- Acosta Montoro, José: Periodismo y literatura, 2 vols., Madrid, Guadarrama, 1973.

- Wallraff, Günter: El periodista indeseable, Barcelona, Anagrama, 1987.
- Wallraff, Günter: Cabeza de turco, Barcelona, Anagrama, 1987.
- Scanlon, Paul (ed.): El nuevo periodismo en Rolling Stone, Barcelona, Anagrama, 1979.

III. OBJECTIUS I AVALUACIÓ

Els objectius de l'assignatura Estructura de la Informació Periodística són els següents:

- Que els estudiants aprenguin a confeccionar i escriure informacions i, en general, textos periodístics en les seves diverses modalitats.
- Que es familiaritzin amb els procediments vigents d'elaboració de la premsa periòdica -especialment en la seva vessant diària-, i que, allora, siguin capaços d'entendre críticament l'activitat periodística.
- Que, en un pla més conceptual, coneguin les teories més recents sobre la funció de la premsa escrita i, en general, dels mitjans de comunicació de masses.

El caire eminentment pràctic de l'assignatura exclou un plantejament convencional de les classes basat en lliçons magistrals i en exàmens periòdics de dubtosa utilitat pedagògica. Un aprofitament òptim del curs serà possible en la mesura que els estudiants hi participin activament i crítica. No es tracta, doncs, de memoritzar per després repetir, sinó d'aprendre creativament.

Malgrat que els estudiants tenen dret a ser examinats a final de curs, el professor proposa un sistema d'avaluació continuada al qual podran acollir-se tots aquells qui segueixin amb regularitat l'assignatura. Aquest sistema es regirà per les següents proves:

- exercicis pràctics setmanals, fets a classe o bé a casa.
- un exercici puntuable cada mes, aproximadament, fins completar la xifra de sis al cap del curs.
- tres treballs trimestrals, també puntuables.

Els alumnes acollits a aquest procediment que demostrin una competència suficient aprovaran el curs. Els qui no satisfacin els requisits mínims podran presentar-se a l'examen final de juny.